

Слісаренко Олекса Андрійович (справжнє прізвище – Снісар) (1891-1937) – український поет і прозаїк. Жертва сталінського терору, яскравий представник Розстріляного відродження.

Слісаренко Олекса Андрійович народився 28 березня 1891 року на хуторі Канівцевий Шиповацької волості Вовчанського повіту, що на Харківщині (нині – с. Шипувате Великобурлуцького району) в багатодітній родині ремісника. Під час хрестин глухуватий піп записав хлопчика сином Слісаря (звідси й пішло Слісаренко). У зв'язку з матеріальними нестатками та пошуками роботи батьком, сім'я часто міняла місце проживання.

Освіту Олекса здобував у Яготинській двокласній школі, церковнопарафіяльній школі у селі Сергіївка Лебединського повіту, Кучерівській сільськогосподарській школі та Харківському рільничому училищі. В 1906 році Слісаренко стає учнем Харківської середньої хліборобської школи. На час навчання в школі припали перші спроби віршування та його захоплення поетами-символістами. Декілька з цих ранніх віршів з'явились у підпільному студентському журналі «До праці». Після закінчення школи з 1912 року працював агрономом.

У Першу світову війну двадцятилітній Олекса змінив цивільний одяг на солдатський мундир. Шість років перебування у війську були творчо безплідними, пройшов шлях від рядового до офіцера артилерії. У 1918 році він самовільно демобілізується з фронту й вирушає до Києва, де стає до літературної праці. За наступні роки життя там долучився до декількох літературних об'єднань.

1919 року вийшла перша його збірка – «На березі Кастальському», перейнята символістськими мотивами. До надрукованої 1923 року збірки «Поєми» увійшли кілька футуристичних поем. З 1924 року Слісаренко мешкав у Харкові і був головним редактором видавничого відділу «Книгоспілки». Виходить його перша збірка оповідань «У болотах». У цьому ж році він публічно посварився з улюбленцем радянського режиму Максимом Горьким за те, що той назвав українську мову «наріччям».

Видав понад 20 книг, створених у жанрі кримінально-пригодницького роману. Писав також вірші й оповідання для дітей. Входив до Спілки пролетарських письменників «Гарт» (1925), потім ВАПЛІТЕ (1925-1928). Після «самоліквідації» ВАПЛІТЕ разом з Майком Йогансенем засновує «Техно-мистецьку групу А» (1929). З 1929 року він - співредактор часопису Універсальний журнал. У 1931 році під псевдонімом Омелько Буц видав мистифікаційну «Посмертну збірку творів».

Більшовицька диктатура наздогнала Слісаренка у квітні 1934 року. «Ворогом народу» став колишній громадський обвинувач процесу СВУ. Його самого звинуватили в контрреволюційній діяльності та позбавили волі на 10 років. Письменника заслали до одного з соловецьких концтаборів, а 3 листопада 1937 року розстріляли в карельському урочищі Сандармох. Реабілітований 19 вересня 1957 року.

Наша адреса: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, 32 / Волоська, 33

тел.: (044) 425-05-37, e-mail: podil_nekrasov@ukr.net

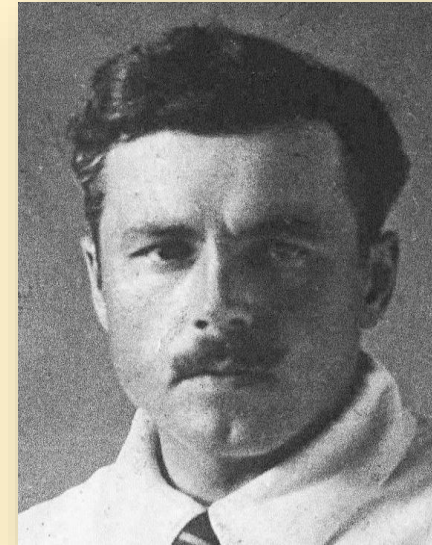
ЦБС Подільського району м. Києва

Бібліотека імені Віктора Некрасова

Незабутні імена

Розстріляного відродження

Вип. 4

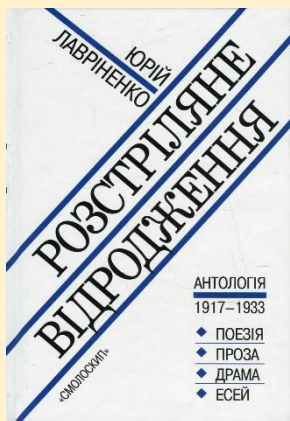
Опонент великодержавного шовінізму

(до 135-річчя від дня народження Олекси Слісаренка)

рекомендаційний список літератури

Київ, 2026

Радимо прочитати:

Лавріненко, Ю. Розстріляне відродження : антологія : 1917-1933 : поезія – проза – драма – есей / Юрій Лавріненко ; післямов. Є. Сверстюка. – 7-ме вид. – Київ : Смолоскип, 2015. – 973 с. : портр.

Таємниця «літературного злочину», за який ліквідовано українських радянських письменників 30-х років, тривожила багатьох. Офіційне пояснення – «терористи» - від самого початку сприймалося, як крик злодія: «Ловіть злодія!».

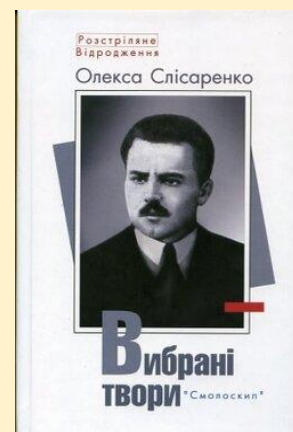
Реабілітація 50-х років і видання їхніх «вибраних творів» не пояснювали нічого, а ще більше вуалювали таємницю. Аж ось у Парижі 1959 року виходить антологія творів і розстріляних, і «перевихованих», і пропалих безвісти. З неї видно їхню головну вину перед сталінським режимом: вони прагнули зберегти письменницьку честь і національну гідність. Тут зібрано справді найкращі твори!

Невідоме Розстріляне Відродження : антологія / уклад. Юрій Винничук ; худож.-оформ. О. А. Гугалова-Мешкова. – Харків : Фоліо, 2019. – 765 с. : портр. – (Український інститут книги).

Голодомор – не єдина трагедія українського народу. Друга не менша трагедія - знищення мозку нації, адже коли знищується мозок нації, то це веде до її жахливого занепаду.

У біографічних довідках про авторів, не подано причин арешту та кримінальних статей, за якими їх судили: всі вони однакові – якщо не УВО (Українська Військова Організація), яка "ставила своєю метою організацію контрреволюційних повстанських сил", то "активна контрреволюційна діяльність, спрямована на повалення радянської влади і встановлення української буржуазно-демократичної республіки", а то й зовсім безглузді – замах на членів уряду, праця на іноземну контррозвідку і т.д. Більшість прізвищ цих письменників невідомі ширшому колу читачів, і майже усі твори, які увійшли до цієї антології, публікуються вперше після загибелі їхніх авторів.

Слісаренко, О. Вибрані твори / Олекса Слісаренко ; упоряд., передм. Віри Агеєвої. – Київ : Смолоскип, 2011. – 872 с. : портр. – (Розстріляне Відродження).

Пропонуємо увазі *вибрані твори* Олекси Слісаренка (1891-1937) – талановитого прозаїка, майстра гостросюжетної психологічної новели, а згодом роману й повісті, що починав як поет-символіст, підписував маніфести футуристів і конструктивістів, потім обстоював чисте мистецтво, сповідував авангардистську деструкцію, зрештою почергово був членом «Комкосмосу», «Аспанфуту», «Комункульту», «Гарту», ВАПЛІТЕ, «Техно-мистецької групи "А"». До видання також увійшли спогади про письменника та статті критиків 1920-х рр. і сучасних дослідників.

Слісаренко, О. Чорний ангел : роман / Олекса Слісаренко. – Київ : Кондор, 2025. – 220 с. – (Історичний роман).

У глухому поліському селі, серед боліт і соснових нетрів, спалахує загадкова пожежа – комуну «Червона сила» знищено вибухами. Місцеві селяни шепочуть про кару небесну, а комуністи – про бандитський напад. Але за офіційними версіями ховається щось інше – історія темна, тривожна, напівмістична. На тлі революційного безглуздя та глибокої провінційної тиші постають постаті: агроном-візіонер Артем Гайдученко, самотній філософ Карлюга, загадкова Марта... Кожен з них шукає свій сенс – або виправдання. Усі вони стають тінями великого експерименту, що загрожує не лише світу навколо, а й самій природі людяності.

«Чорний ангел» – це не просто роман про ранньорадянську Україну. Це тривожна притча про фанатизм, віру і страх, які народжуються там, де зникає правда. Історія, в якій ангел може бути і пророком, і катом.